
Az érzelmi intelligencia,
mint a tanult társas
viselkedés
megalapozása a 3-6
éves korosztály óvodai
nevelésében

Szabó Krisztina
Vallásos és erkölcsi neveléssel foglalkozó munkacsoport –2020. december 10..

Az óvodás korú gyermek életkori sajátosságai az érzelmek tükrében

- ✓ alapszükséglete az érzelmi biztonság
- ✓ a gyermek nyitott, érdeklődő, kíváncsi
- ✓ magatartása és megismerő tevékenysége érzelemvezérelt
- ✓ élmény fonalán haladó gondolkodás jellemzi

Az óvodás korú gyermek nevelése, növelése

- ✓ kedvező érzelmi hatások nevelik és növelik
- ✓ elengedhetetlen, hogy érzelmet közvetítő: befogadó, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül
- ✓ az emberi kapcsolatokat pozitív attitűd és érzelmi töltés jellemezze
- ✓ az óvodai környezet szépsége pozitívan hat a gyermekekre
- ✓ valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása
- ✓ magas színvonalú és szeretetteljes nevelés
- ✓ érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés

Az érzelem Istentől kapott értékei

Emotio = érzelem

Jelentése : megmozdítani, elmozdítani

Az érzelem mozgató erő

- ✓ **Motiváló** – alapvető jelentőségű motiváló tényező
- ✓ **Kísérő** – minden tettünket érzelmek kíséri
- ✓ **Segítő** – érzelemmel reagálunk az eseményekre, történésekre
- ✓ **Védő** – érzelmi reakcióink segítenek eligazodni az eseményekhez, történésekhez, személyekhez való viszonyulásainkban
- ✓ **Értékelő, minősítő lelki jelenség** – jelzi a minket érő ingerek kedvező vagy káros voltát
- ✓ **Formáló és változtató erő** – pozitív személyiségváltozást eredményez

Az érzelmek hálója

- ✓ az érzelmek központja nem határozható meg egy pontban
- ✓ megszámlálhatatlan pályán, hálószerűen kötik össze az idegrendszer minden pontját
- ✓ az érzelmek hálójának bármely pontját megérintve az egész rendszer mozgásba hozható
- ✓ **az érzelmi háló mindent mindennel összeköt** – ismereteket, észleléseket, ösztönöket, tudatalattit a tudatossal

Érzelem motiválja, kíséri és hatja át legfőbb tevékenységi formáinkat:
a játékot, a tanulást és a munkát

Az érzelmi intelligencia

Készségterületei:

Konkrét **érzelmi** készségek:

érzelmek felismerése, átérése

Mozgató erejű készségek:

kíváncsiság, motiváció, érdeklődés, játék- és munkakedv

Társas készségek:

egymásra figyelés, kooperáció, kapcsolatteremtés, vezetés

Összetevői: önismeret, mások megismerése, beilleszkedés, alkalmazkodás

**Az érzelmi intelligencia készségei
a személyiség készségeinek 80%-t teszi ki**

Az érzelmi intelligencia készségcsoportjai

Uzsalyné Pécsi Rita tanulmánya alapján

- Érzések azonosítása és megkülönböztetése
- Azonosulás, empátia, együttérzés
- Egymásra figyelés
- Együttműködés
- Kapcsolatteremtés
- Moralitás
- Nonverbális közlések (testtartás, mimika, hangszín, tekintet)
- Indulatkezelés
- Stressz – és konfliktuskezelés
- Kritika kezelése
- Vágyteljesítés késleltetése

Az érzelmi intelligencia készségcsoportjai

Uzsalyné Pécsi Rita tanulmánya alapján

- Motiválhatóság – kíváncsiság, érdeklődés, munkakedv, játékkedv, életkedv
- Játék, humor
- Kreativitás, fantázia
- Nyitottság

Az érzelmi intelligencia, mint tanult társas viselkedés
fejleszthető, nevelhető

Az óvodapedagógus eszköztára az érzelmi intelligencia fejlesztésében

- mintaadás
 - tapasztalatszerzés, segítségnyújtás
 - bőséges élménynyújtás
 - differenciálás
 - biztatás, megerősítés, személyre szabott, pozitív értékelés
 - ismétlés
- „a rendszeresség és ismétlődés érzelmi biztonságot teremt” (ONAP)

Az érzelmi intelligencia készségeit
átélt élménnyel,
megélt mintával,
alkotó tevékenységgel lehet fejleszteni.

Az érzelmi intelligencia fejlesztése és az erkölcsi nevelés

Befogadás, elfogadás (Kapcsolatteremtés)

3-4 évesek - Kezdenek megismerkedni nevelőikkel, társaikkal

4-5 évesek - Fogadják szeretettel új óvodástársaikat

5-6 évesek - Különösen legyenek figyelmesek, segítőkészek új csoporttársaikkal szemben

Vigasztalás (Azonosulás, empátia, együttérzés)

3-4 évesek - Vegyék észre társuk szomorúságát, vigasztalják egymást

4-5 évesek - Vegyék észre társuk szomorúságát, legyenek együttérzők, vigasztalják egymást

5-6 évesek - Egymás vigasztalása válják természetessé számukra

Az érzelmi intelligencia fejlesztése és az erkölcsi nevelés

Munkakedv, a munka szeretete (Motiválhatóság)

3-4 évesek - Készségesen rakják el játékaikat

4-5 évesek - Készségesen kapcsolódnak be a csoportszoba rendbetételébe

5-6 évesek - Készségesen kapcsolódnak be a csoportszoba rendbetételébe és ebben mutassanak példát a kisebbeknek is

Köszönet, hála (Moralitás)

3-4 évesek - Váljék számukra természetessé a köszönetmondás

4-5 évesek - Formálódjék bennük a hála érzése szüleik, nevelőik gondoskodó szeretetéért

5-6 évesek - Legyen természetes számukra a hála érzése szüleik, nevelőik gondoskodó szeretetéért

„Mindazt, amit akartok, hogy
veletek tegyenek az emberek,
ti is tegyétek velük.” (Mt 7,12)

„Az érzelmi érettséget akkor
érjük el, ha az ember kilép
önzéséből, képessé válik az
önzetlenségre, az
önfeláldozásra.”

(Óvodapedagógiai lexikon)

Ajánlott és felhasznált irodalom

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja

Komplex prevenciós óvodai program
(Trefort Kiadó, 2009.)

Körmöci Katalin: Óvodapedagógiai lexikon
(Flaccus Kiadó, Budapest, 2015.)

Uzsalyné Pécsi Rita: A nevelés az élet szolgálata 1.
Az érzelmi intelligencia fejlesztése
A lélek mozgását kísérő nevelés
(Kulcs a muzsikához Kiadó, 2010.)

3-6 éves korú gyermekek vallásos és erkölcsi nevelésének ajánlott éves terve
(Katolikus Pedagógiai Intézet, Budapest, 2020.)

Köszönöm a figyelmet!